

Side mente. Det er rigtigt, dør var vi uenige. De, som var enige med det ærede Medlem, mente, at Neutralitetsforpligtelserne indebar Forpligtelsen til overfor en Stormagts Angreb at væge os til det yderste og i Fredstid at forberede os derpaa ved Tilvejebringelse baade af personlige Kræfter og af Fæstningsværker, medens vi hævdede, at det ikke var saadanne Forpligtelser, Aftalerne mellem Staterne paa lagde den enkelte Stat. Det ærede Medlem hævdede derefter, at det havde vist sig, at den Ordning, som blev gennemført, havde fundet Tilslutning under Krigen. Jeg kender ikke noget Tilfælde, hvor der under Krigen er blevet stillet Krav, som kan give nogen Begrundelse for den Opfattelse, der i sin Tid forfægtedes fra konservativ Side. Det ærede Medlem anførte saa, at vi var kommet igennem Krigen under denne Ordning. Det er rigtigt, men deraf kan man paa ingen mulig Maade slutte, at vi er kommet gennem Krigen, fordi vi har haft denne Ordning. Det er undertiden blevet sagt, at vi fra vor Side har paastaaet, at Danmark var kommet igennem Krigen, fordi vi havde denne Regering. Det ærede Medlem har ikke været tilbøjelig til at slutte sig til denne Opfattelse, og vi har heller ikke forfægtet den, men det ærede Medlem vil se, at hvis han skal drage den Slutning, at vi har kunnet komme igennem Krigen, fordi vi har haft denne Militærordning, maa han ogsaa drage den Slutning, at vi har kunnet komme gennem Krigen, fordi vi har haft denne Regering, eller, om man vil, fordi vi har haft Foreningen af denne Militærordning og denne Regering. Naar det ærede Medlem bliver stillet overfor denne Konsekvens af sin Tankegang, vil han indse, hvor urimeligt det er for ham at forsøge paa at drage saadanne Konsekvenser. Fordi man er kommet igennem Krigen under en bestemt Ordning, kan man ingenlunde deraf slutte, at man ikke vilde være kommet igennem Krigen uden Ulykker under en anden Ordning. Jeg kan hertil føje, at det af vort Militærvæsen, der har været praktisk Brug for i denne Krigstid, er jo ikke de Ting, hvorom Striden stod i 1909; det er ikke Københavns Befæstning. Naar denne har maattet sættes i Forsvarsstand og Styrke indkaldes dertil, er det, fordi den var en Kendsgerning, og fordi en Afvigelse fra det, som var det naturlige med Hensyn til Ordningen ved denne By, paa det Tidspunkt vilde have fremkaldt den hæftigste politiske Strid i Landet og derigennem stor Fare for vor Stilling. Men det, der derimod har været

praktisk Brug for under denne Krig, er et Neutralitetsapparat, et Militærvæsen af en Karakter, som svarer til det, vi i sin Tid angav som Formaalet, der skulde naaes for Danmarks Vedkommende.

De Opgaver, der har været at løse, har været netop den Art Opgaver, vi pegede paa. Det er dem, der har haft praktisk Betydning for Danmarks Stilling i Krigens Tid, og dersom man derfor af Krigens Erfaringer kan danne sig nogen Slutning med Hensyn til, hvem der havde Ret i 1909, forekommer det mig, at Vægt-skaalen tynger stærkest til Fordel for os. Men lad mig dertil føje, at for de Forhandlinger og Overvejelser, der nu forestaar, anser jeg det ingenlunde for det afgørende, hvem der havde Ret med Hensyn til Ordningen af 1909. Vi har nye tekniske Erfaringer, som allerede er indvundne, Skytsets og Flyvermateriellets Udvikling. Vi har Udsigt til nye Regler at bygge paa, og paa dette nye Grundlag er det, vi skal bygge vore Anskuelse om, hvorledes den fremtidige Ordning skal være. Den Opfattelse, jeg forfægter, er, at visse Dele af dette Arbejde kan gøres nu, og naar dette kan lade sig gøre, saa bør vi gøre det nu, saaledes at den følgende Overvejelsernes Tid kan blive saa kortvarig som paa nogen Maade muligt.

Asger Karstensen: Overfor den ærede Forsvarsminister vil jeg sige, at hans Bemærkninger om, hvad der skete den 5. August 1914 ikke afkræfter, hvad jeg sagde. Hvorledes det blev nødvendiggjort, at Forsvarsberedskabet blev taget i Brug ved Store Bælt, er et ganske underordnet Spørgsmaal overfor det Faktum, at dette Forsvarsberedskab blev stillet paa Benene, og at det blev stillet paa Benene efter Forhandlinger, der var førte mellem dette Land og andre Lande. Denne Kendsgernings Betydning understregede den ærede Minister selv, idet han sagde, at dette, at vi paa det Tidspunkt kunde præstere, hvad der blev præsteret, var væsentlig bestemmende for hele dette Lands Stilling til Verdenskrigen, det vil sige, at hvis det ikke kunde være præsteret, vilde vi antagelig ikke have staaet i den passive Stilling til Verdenskrigen, som vi staaar i. Denne Udtalelse fremhævede Ministeren selv før i sit Forsvar, og deraf maa jeg have Lov til at drage den Slutning, at vi andre havde Ret i vor Paastand under Forhandlingerne om Forsvarsordningen af 1909, at der under Forviklingsforhold vilde blive stillet Krav til et dansk Neutralitetsforsvar, det vil sige til dansk Krigsberedskab, og da mener jeg,